

Ocena rozprawy doktorskiej lek. dent. Łukasza Eugeniusza Ulańskiego pod tytułem:

**„Stan higieny jamy ustnej żołnierzy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej
podczas pełnienia służby na misji w Afganistanie”**

wykonanej pod kierunkiem prof. dr hab. n. med. Marcina Kozakiewicza

Od lat polscy żołnierze biorą udział w misjach zagranicznych. W związku z tym zachodzi potrzeba dobrej weryfikacji stomatologicznej pacjentów ubiegających się o wyjazd na misję jak i po jej zakończeniu. Dla zapewnienia uczestnikowi ekspedycji właściwych warunków egzystencjalno-bytowych nie bez znaczenia jest zapewnienie należytej opieki medycznej przed jak i w trakcie trwania pobytu. Dlatego w pełni uzasadnionym było podjęcie przez Doktoranta badań mających na celu ocenę stanu higieny jamy ustnej żołnierzy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej podczas pełnienia służby na misji w Afganistanie.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska lek. dent. Łukasza Eugeniusza Ulańskiego liczy 111 strony, składa się ze wstępu, celu pracy, materiału i metody, części zawierającej wyniki badań, dyskusji, wniosków, streszczenia w języku polskim i angielskim, 18 tabel i 44 rycin, 89 pozycji piśmiennictwa. We wstępie Doktorant przedstawił zwięzłe informacje dotyczące sytuacji i rozwoju stomatologii wojskowej w Polsce i na świecie. Ta część pracy wykazuje dużą znajomość tematu oraz dobre przygotowanie lek. dent. Łukasza Eugeniusza Ulańskiego do podjęcia własnych badań. Celem pracy była ocena epidemiologii chorób jamy ustnej występujących wśród żołnierzy polskich służących na misji zagranicznej w Afganistanie oraz stworzenie nowatorskiej skali potrzeb leczniczych (SPL) do weryfikacji stanu zdrowia jamy ustnej żołnierzy polskich. Cel badań został sformułowany w sposób zrozumiały i jednoznaczny. W rozdziale Materiał i metody Doktorant wyczerpująco przedstawił charakterystykę materiału badawczego oraz zastosowaną metodykę. Badanie objęło 196 żołnierzy służących w Afganistanie oraz grupę 188 osób przygotowujących się do wyjazdu na misję w Polsce (grupa referencyjna). U wszystkich pacjentów przeprowadzono badanie stomatologiczne. Badano takie wskaźniki jak: uproszczony wskaźnik higieny jamy ustnej (OHI – S); wskaźnik próchnica, ubytek, wypełnienie (PUW); wynikający z niego

wskaźnik leczenia (WL); ocenę utraty funkcji żucia, ocenę liczby przypadków nagłych na 1000 żołnierzy na rok trwania misji (AIR), klasyfikację STANAG 2466 oraz subiektywną ocenę higieny jamy ustnej. Na przeprowadzenie badań Autor uzyskał zgodę Komisji Bioetycznej przy Uniwersytecie Medycznym w Łodzi (RNN/47/15/KB). Zastosowane w pracy metody statystyczne są typowe dla tego typu analiz i pozwalają obiektywnie ocenić ich wyniki. Zastosowane metody badań oraz ich sposób realizacji nie budzą zastrzeżeń. Wyniki pracy są przedstawione w sposób szczegółowy i budzący zaufanie oraz ilustrowane dobrze skomponowanymi tabelami i czytelnymi rycinami, które bardzo ułatwiają czytelnikowi dogłębną analizę licznych danych. Wyniki zostały szeroko i dokładnie omówione z bogatą analizą statystyczną, co umożliwia ich porównanie z danymi z piśmiennictwa. Spośród spostrzeżeń lek. dent. Łukasza Eugeniusza Ulańskiego zawartych w tej części za najcenniejsze uważam wykazanie, że choroby jamy ustnej są wielkim problemem wśród polskich żołnierzy chcących uczestniczyć w misji zagranicznej. Doktorant stwierdził, że dla celów orzecznictwa wojskowego w wojskowych komisjach lekarskich powinna funkcjonować klasyfikacja STANAG 2466. Natomiast do dalszej weryfikacji i leczenia powinna być uwzględniona zaproponowana przez Autora klasyfikacja SPL. Wyniki badań lek. dent. Łukasza Eugeniusza Ulańskiego mają ważny aspekt praktyczny, pokazują, że weryfikacja na wojskowych komisjach lekarskich nie jest prawidłowa. Bardzo dużo osób było wysyłanych za granicę ze złym stanem jamy ustnej. W rozdziale Dyskusja Doktorant właściwie zinterpretował wyniki swoich badań z wykorzystaniem doniesień innych autorów zajmujących się tymi problemami. Dyskusję w recenzowanej pracy oceniam wysoko. Autor wykazał się rozległą wiedzą medyczną na temat stanu higieny jamy ustnej żołnierzy podczas misji zagranicznych, umiejętnością korzystania z obcego piśmiennictwa, głównie w języku angielskim, a także należytą ostrożnością w ocenie oraz w interpretacji uzyskanych wyników własnych. Doktorant sformułował ze swojej pracy 10 wniosków, z których najważniejszym jest stwierdzenie, że nowoczesna skala potrzeb leczniczych jest potrzebna do postawienia dobrej diagnozy i stworzenia prawidłowej ścieżki leczenia żołnierza w kraju przed wyjazdem na misję. Wnioski zawarte w pracy są dla mnie przekonujące, korespondują z celami pracy i wynikają z przeprowadzonej analizy statystycznej. Rozprawę kończy spis 89 pozycji wykorzystanego piśmiennictwa, dobrane bardzo starannie i adekwatnie do badanego zagadnienia.

Streszczenie w języku polskim i angielskim zawiera najważniejsze wyniki przeprowadzonych badań.

Pomimo iż praca jest bardzo dobrze napisana, Autor nie ustrzegł się drobnych nieścisłości, które chciałabym przytoczyć i prosić o wyjaśnienie:

1. Podpisy pod rycinami i tytuły tabel nie powinny kończyć się kropką.
2. Tabele powinny posiadać opis i numerację, znajdujące się powyżej tabeli.
3. Znalazłam kilka drobnych błędów edytorskich i językowych, np. na str. 25, 38, 39, 64.

Powyższe uwagi nie pomniejszają wartości pracy doktorskiej, która pod względem merytorycznym jest bardzo dobra. Praca stanowi bardzo wartościowe studium badawcze na temat stanu higieny jamy ustnej żołnierzy podczas pełnienia służby na misji w Afganistanie.

Podsumowując, oceniam rozprawę doktorską lek. dent. Łukasza Eugeniusza Ulańskiego bardzo wysoko. Uzyskane wyniki badań wskazują na wysoki stopień dociekliwości naukowej oraz znakomite umiejętności posługiwania się warsztatem badawczym. Doktorant stworzył nowatorską skalę potrzeb leczniczych (SPL), która jest potrzebna do postawienia dobrej diagnozy i stworzenia prawidłowej ścieżki leczenia żołnierza w kraju przed wyjazdem na misję.

Przedstawiona do recenzji praca spełnia ustawowe warunki określone dla rozpraw doktorskich w Ustawie o Tytułach i Stopniach Naukowych. Biorąc powyższe pod uwagę, zwracam się do Wysokiej Rady Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o dopuszczenie lek. dent. Łukasza Eugeniusza Ulańskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Równocześnie, biorąc pod uwagę wysokie walory naukowe rozprawy oraz jej wartość aplikacyjną, zwracam się z wnioskiem o jej wyróżnienie.

Gdańsk, dnia 27.08.2019 r.

KIEROWNIK
Zakładu Chirurgii Stomatologicznej
A. Starzyńska
dr hab. n. med. Anna Starzyńska

